

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljeno na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40

SLOVENEK

na Gane inseratom:
Enostopna petlinjska vrsta malih
oglasov po Din. 1-30 in Din. 2-
veliki oglasi nad 45 mm vi-
šine po Din. 2 50, posilna lit.
po Din. 4-
Pri večjem naročilu popust.
Izbija vsak dan izvzemki
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri jutraj.
Poštovina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nevrnjeni pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 322.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
ljubljanske št. 650 se naročilo in št. 349 na oglase,
zagreb 39.011, sarajev 7563, praške in dunaj. 24.797.

Belgralsko pismo.

Dne 21. septembra 1923.

Narodna skupščina je zopet začela delovati. Delo je še v odsekih, in seje skupščine imajo samo namen, da radikali lažje držijo svoje ljudi skupaj, ker vsaka številčnejša odstopnost radikalov v odsekih pomeni njihovo manjšino. Sicer pa jim tudi demokracija in zemljoradniki gredo precej na roko, ker pri vsakem glasovanju manjka več članov iz teh strank. »Jutro« in »Kmetijski list« seveda ne povesta slovenski javnosti, kako njih poslanci zlorabljajo v Belgradu svojo »politično moč«.

V ospredju političnega zanimanja stoji seveda reško vprašanje. Toda demokracija, ki imajo kot najmočnejša opozicijska stranka največ odgovornosti, so nezmisljivo združili opozicijo v eno črto. Dočim Davidović hoče pri celnem vprašanju štiti Pašića, a zadeti dr. Ninčiča, nastopa na drugi strani Pribečević s svojo prečansko skupino tako histerično, da je sami opoziciji, ki hoče varovati interese in ugled države v reškem vprašanju, a ne rožljati s sabljo in mujskati na vojsko, težko se identificirati z vsemi njegovimi izpadi. Vlada odlaga debate o reškem vprašanju, ker Pašić neče zagovarjati registriranja rapalske pogodbe, katero je dr. Ninčič izvršil na svojo odgovornost, a dr. Ninčič se še iz Zeneve ni vrnil. Ko pride, se bo interpelacija zaradi Reke stavila na dnevni red in se v tem slučaju ne bo čakalo na četrtke, ki je sicer dočlen za interpelacije. Ker v vladi sami ne vladajo enotnost naziranja, ker se Pašić že od nekdaj drži pasivno v reškem vprašanju, ker ne podpira dr. Ninčiča, niti ga, ako ni z njim zadovoljen, ne odstavi, pač ne moremo upati na uspehe. Kake načrte zasleduje Pašić s svojo sabotažo o reški zadevi, je do danes nerazrešeno, tudi med radikali.

Za Radićevo akcijo v inozemstvu ne obstoji v srbskih političnih krogih nobeno zanimanje, celo ona poročila se ne diskutirajo, ki jih sicer belgrajski dnevniki donesajo o Radićevem potovanju. Radikali zatirajo, da imajo od londonske vlade zagotovilo, da Radićeva navzočnost v Londonu ne bo imela v odnosu obeh vlad nobenih posledic.

V radikalni reviji »Novi Život« je Mičević M. Savić objavil članek o »industriji lanenega in bučnega olja v Sloveniji.« Zanimivo je tudi, da je vodja komunistov, ki je še v ječi, dr. Sima Marković izdal knjigo pod naslovom »Nacionalno pitanje u svetlosti marksizma«. Izšla je v »Marksiistični biblioteki«. Dr. Marković je gotovo najboljša, mogoče edina glava v komunistični stranki, zato njegova najnovejša publikacija v političnih krogih ne bo ostala neopažena.

Srbske tiskarne kar sipljejo novih knjig in knjižic na književni trg. Večinoma manjvredni francoski, nemški in ruski prevodi, a kajpada vmes tudi marsikatero dobro zрно. Socialna literatura tudi polagoma narašča, akoprav skoro izključno v prevodu. Biblioteka »Savremene knjige« je priobčila: Sombart: Socializam i socialni pokret; lord Makole, Halam, ustanovna povest Engleske; Kjelien: Država kao životni oblik; Bebel: Žena i socializam. V tisku je knjiga Gumplovića: Načrt socialne filozofije.

Italija izpraznjuje Krf.

Atene, 22. septembra. (Izv.) Italijani so začeli izpraznjevati Krf.

ITALIJANSKO-GRŠKI KONFLIKT.

Pariz, 22. septembra. (Izv.) Kakor poročajo iz Preveze, je danes medzvezniška komisija za preiskavo o umoru v Janini oddala svoje poročilo. Poročilo smatra, da grška vlada ni direktno kriva umora, da pa je zanemarila skrb za varnost delegatov. Medzvezniški delegati so mnenja, da ne gre toliko za politično, ampak za osebno maščevanje.

Poravnajte naročnino!

Ves naš denar gre za Srbijo.

ODLOČEN NASTOP POSLANCEV JUGOSL. KLUBA PROTI VELESRESKEMU REŽIMU. — RADIKALI ŽUGAJO SLOVENCEM. — DVANAJSTINE SPREJETE S POMOČJO NEMCEV.

Belgrad, 22. sept. (Izv.) Danes se je vršila seja finančnega odbora dopoldan in popoldan. Razpravljali so o postavkah ministrstva za javna dela v dvanajstinih. Pri razpravi o paragrafih, ki se tičejo kuluka, je prišlo do burnih prizorov, kakršnih finančni odbor doslej še ni doživel. Poslanec Žebot, dr. Kulovec in Pušenjak so najprej ostro kritizirali način razdelitve kreditov ministrstva za javna dela. Od 74 milijonov dinarjev odpade na Slovenijo samo 2.800.000 za ceste in mostove, na Hrvaško 3 milijone, na Bosno 2 milijona, preostanek pa na Srbijo. Poslanec Žebot je dokazal s številkami, da plačajo Slovenci samo na dodatnih davkih mnogo več kakor znašajo stroški za ceste in mostove v Sloveniji, vse drugo pa pobere srbski centralizem. On predlaga za popravilo cest v Sloveniji 4 milijone dinarjev, za mostove pa šest milijonov. — Poslanec dr. Kulovec kritizira postopanje vlade napram prečanom in predlaga, da se čimprej izvedejo volitve v okrajne cestne odbore in nato ostro protestira proti kuluku. Naštevava veliko število slučajev, iz katerih je razvidno, da Slovenci kuluka ne bodo sprejeli. Proti kulku so govorili tudi poslanci Spaho in Šećerov.

Posl. Žebot je stavil konkreten predlog naj kuluk za Slovenijo ne velja. Naglasil je: »Če se dolžnost kuluka razširi tudi na Slovenijo, se je bati revolucije in anarhije.« Te besede so izzvale veliko razburjenost. Vladni poslanci so grozili slovenskim poslancem z zakonom o zaščiti države. Poslanec Žebot pa je kljub vsem grožnjam neprestano kričal: »Mi Slovenci nečemo kuluka! Vrnite nam naš denar, ki ga odnašate iz Slovenije, pa si bomo sami gradili in vzdrževali ceste in mostove v Sloveniji. Mi zahtevamo finančno avtonomijo za Slovenijo, in kadar nam boste dali to, pa začnite s kulukom!« — Poslanec Pušenjak je rekel, da bodo poslanci Jugosl. kluba šli med ljudstvo in mu povedali,

kako naj nastopa proti kuluku. — Te besede so izzvale nov vihar ogorčenja v vladnih krogih. Poslanec Janković je z vzdignjeno pestjo zagrozil slovenskim poslancem: »Mi vas bomo postavili pod zakon o zaščiti države!« Janković je kričal: »Vse davke, ki jih plačujejo Slovenci smo mi drago plačali s svojo krvjo!« Poslanec Grgin vpilje: »Mi smo že vse drugačne ljudi prestrašili pa bomo tudi Vas!« — V splošnem nemiru zaključil predsednik sejo ob 12 uri 30 minut.

Ob pol šesti uri popoldan se je seja nadaljevala. Najprej je govoril posl. Grgin, ki je silovito napadal slovenske poslance, posebno Pušenjaka in Žebota. Zahteval je, da se veleizdajalske besede obeh poslancev zabeležijo v zapisnik in je zahteval, da se opravičita za svoje izpade proti kuluku in proti radikalom. Oba slovenska poslancata sta izjavila, da ostaneta pri svojih besedah in ponovila, da pojdejo slov. poslanci med ljudstvo in mu povedo, kdo je zakrivil kuluk. Posl. Žebot pa je dostavil: »Pod zakon o zaščiti države spadajo poslanci vladne večine, ki uvajajo med nas starokopitno in nesocialno ustanovo. Delo vladnih poslancev je protidržavno!« — Nato je pozval poslance Grgina naj izjavi, kaj je mislil s tem, da bo Slovence »zastrašile«. Posl. Grgin je na ta poziv odgovoril, »da ni nič takega rekel«.

Pri glasovanju o tem poglavju je bila vlada na tem, da pade, toda predsednik nemškega kluba dr. Krafft se je odstranil in s tem pomagal vladi do večine, ki je znašala 15 glasov proti 14. Če bi bil posl. dr. Krafft glasoval proti, bi bil sprejet predlog posl. Žebota, iz česar je razvidno, da nemški poslanci podpirajo radikale, ker jim ne gre toliko za državne in narodne, kakor za osebne interese.

Seja je bila zaključena ob pol 8. Vladna večina je seveda dvanajstine sprejela po predlogu vlade.

Usoda Reke zapečaten.

London, 22. septembra. (Izv.) Italijanska vlada je predložila jugoslovanski vladi načrt, da Reka postane italijanska, Baroš in Delta pa prideta pod jugoslovansko suvereniteto. Poleg tega je ponudila Italija Jugoslaviji vojaško zvezo.

Rim, 22. septembra. (Izv.) »Corriere della Sera« javlja iz Belgrada, da predlaga

Pašić v svojem pismu na Mussolinija sestanek z Mussolinijem za prve dni oktobra, kjer bi se uredilo tudi vprašanje medsebojnega obiska vladarjev.

Belgrad, 22. sept. (Izv.) »Pravda« javlja, da smatrajo reško vprašanje v vladnih krogih za rešeno.

Skupna fronta proti radikalskemu režimu.

Belgrad, 22. sept. (Izv.) Danes dopoldne sta se razgovarjala dr. Korošec in Ljuba Davidović v prostorih demokratskega kluba. Oba izjavljata, da sta se pogovarjala o skupni parlamentarni akciji zaradi reškega vprašanja, vendar pa mislijo mnogi, da značijo ti pogovori začetek skupne borbe opozicije proti režimu. Takoj po končanem razgovoru je dr. Korošec obvestil muslimane o rezultatu.

RAZCEP MED DEMOKRATSKO MLADINO

Belgrad, 22. sept. (Izv.) Demokratska mladina se je razcepila na Davidovićevo in Pribečevićevo skupino. Jutri bi imela biti dva kongresa: Kongres pristašev Pribečevića v Paraćinu, kongres pristašev Davidovića pa v Belgradu. Glavni odbor demokratske stranke je oba shoda odpovedal, da dobi čas za izmirjenje obeh skupin.

OBSODBA RAJICA.

Belgrad, 22. septembra. (Izv.) Danes dopoldne in popoldne se je vršila razprava proti atentatorju Rajiću, ki je dne 30. junija oddal nekaj strelav na Pašićev avtomobil. Rajić je bil obsojen na 20 let težke ječe.

Revolucija v Bolgariji?

Sofija, 22. sept. (Izv.) Poročila o uporu zemljoradnikov in komunistov vedo povedati, da nastopajo uporniki v severni in južni Bolgariji z velikimi uspehi. Nad več okraj je proglasila bolgarska vlada obsedno stanje.

Sofija, 22. septembra. (Izv.) Kljub uradnim bolgarskim demontiranjem se še vedno širi iz Belgrada lansirane vesti v uporih v Bolgariji. Belgrajska poročila vedo povedati, da je v nekih mestih prišlo do proglasitve nove vlade. Bolgarska brzojavna agencija označuje vse te vesti za izmišljene. Nemiri, ki so tu in tam izbruhnili, so bili v kali zadušeni. Vlada je sklenila nad nekaterimi okrožji proglasiti obsedno stanje.

FRANCOSKO-ANGLEŠKO RAZMERJE.

London, 22. septembra. (Izv.) Kakor poročajo »Times«, v angleških krogih ne vlada splošno zadovoljstvo nad rezultati Baldwinovega obiska v Parizu.

PRED OPUSTITVILJO PASIVNEGA OD-PORA.

Berlin, 22. septembra. (Izv.) Prve dni prihodnjega tedna se bo vršila konferenca med vlado in zastopniki Porenja in Porurja zaradi opustitve pasivnega odpora. — Nemška vlada bo pozvala na to konfe-

renco tudi zastopnike posameznih pokrajin.

REPRESALJE V PORUHRJU.

Essen, 22. septembra. (Izv.) Zaradi nekega sabotažnega akta je francoska oblast odredila nad mestom Essen osemdnevno prometno zaporo.

FRANCOSKI DEMENTI.

Pariz, 22. septembra. (Izv.) Zadnji članek »Tempsa« označuje domneve, da hoče francoska vlada odcepiti Porenje in Porurje od Nemčije, kot bedaste. S separatističnimi stremljenji v Nemčiji nima francoska vlada nobene zveze, ker se ne vmešava v notranje nemške zadeve.

ZVIŠANJE PRISTOJBIN V NEMČIJI.

Berlin, 22. septembra. (Izv.) 25. septembra bodo zopet zvišali železniške pristojbine. Ključ za zvišanje pristojbin za tovorni tarif bo znašal 36 milijonov mark, za osebne tarife pa 20 milijonov mark. 1. oktobra bodo zvišali tudi poštno pristojbino. Za inozemstvo bo znašala pristojbina 2 milijona mark.

Vodne sile v Sloveniji.

V naših rekah zlasti v njihovih slapovih posedujemo veliko energijo, ki se jo da uporabiti za luč, kurjavo in pogon industrijskih obratov. Premoga, ki ga uporabljamo sedaj za proizvodnjo toplote, svetlobe, pogona, bo zmanjkalo v zemlji. Pri vodnih silah je drugače, ker jih vedno lahko izrabljamo. Poleg tega pa tudi težava s premogom večkrat pospešujejo razvoj vodnoelektrične industrije.

Slovenija nikakor ne more prehraniti sama iz svojega pridelka cellega prebivalstva, ki je v primeri z naravnimi bogastvi slovenske zemlje zelo gost. Zato preostaja le dvoje: ali da se ljudje izselijo kot se je dogajalo v veliki meri pred vojno ali pa da nastane in se razvije na domačih tleh industrija, ki bo zaposljevala naše iz kmetov prihajajoče delavstvo. Čisto gotovo bomo raje strmeli da uresničimo drugo možnost, da ne bo treba našim ljudem hoditi v tujino, kjer ponavadi izgubijo vse, kar jim je dala domovina dobrega.

Da se pa razvije industrija, so potrebne surovine in premog, oziroma nadomestila zanj, ki so pa istovredna. Surovin sicer nimamo dovolj doma, pač pa imamo premoga in kar je še več vodnih sil. Lansko leto so nakopali v vseh slovenskih rudnikih 1.552.000 ton premoga, ki pa ni bil prvovrstne kvalitete. Od te množine smo porabili doma okoli 1.200.000 ton, kar kaže, da je industrija še zelo slabo razvita. Za industrijo bo treba mnogo več in boljšega premoga. Naša industrija bo morala gledati na to, da v čim večji meri izrabi naše reke za proizvodnjo energije, ki bo hranila industrijo. Slovenija poseduje 331.000 konjskih sil v svojih vodah. O teh izrablja 71.000 konjskih sil, kar je v primeri z ostalimi jugoslovanskimi pokrajinami zelo veliko. Če sedaj nam teh 71.000 konjskih sil nadomešča uporabo okroglo 200.000 ton premoga. Če bi izrabljali vse obstoječe vodne sile, bi lahko letno prihranili čez 900.000 ton premoga. Kolikih stroškov za nakup premoga v tujini in njegov prevoz k nam bi si odvezli, če bi izrabljali v polni meri od narave dane zaklade. Z elektrifikacijo Slovenije bi pridobili novih virov za dohodek prebivalstva in li z razvojem industrije preprečili izseljevanje, ki je v vseh ožirih škodljivo. Poleg tega je treba omeniti, da je našim izseljencem sedaj zaprta pot v Ameriko in sicer v Združene države, ker je v veljavi zakon, ki natančno določa število priseljencev, kateri se morejo priseliniti. Izseljevanje iz naših krajev je veliko večje kakor pa določa ta zakon.

Tako bo morala naša gospodarska politika predvsem podpirati elektrifikacijo Slovenije, ki je možna. Dokler dolgo ne bo odločeval o gospodarskih svojih potrebah prebivalec Slovenije sam, je to samo neizpolnjiva želja ljudi, ki strome po gospodarskem napredu.

V celi naši državi imamo na razpolago 3.508.000 konjskih sil vodne energije, od katere je uporabljenih samo 166.000 konjskih sil. V slučaju izrabljanja vseh vodnih sil bi

si prihranili vsako 3 kratno letno sedanjo produkcijo.

Kakor je razvidno, znaša odstotek izrabljenih sil od vseh obstoječih komaj 4. V Sloveniji pa se sedaj izrablja že 22 odstotkov od vseh na razpolago bivačih. Še večji odstotni delež (52 odstotkov) izkazuje Dalmacija, kjer je polovica že izrabljenih. Dalmacija ima le malo vodnih sil še na razpolago za izrabljanje. Povsod drugod v državi je vodno električno gospodarstvo še v povojih in ni prišlo čez prve začetke.

Politične vesti.

✚ »Orjuna« je, ako je njenemu uvodničarju verjeti, krenila zadnji čas v nekem oziru na boljša pota. Njen uvodničar namreč z neko simpatično odkritostjo pledira za stanovsko zastopstvo. On priznava, da je ta ideja tudi na programu SLS, trdi pa, da ima v tem oziru Orjuna prvenstvo in da je njen zamisel stanovskega demokratičnega reda pristnejši nego naš, ker da SLS hoče stanovski parlament pod svojo, to je strankarsko patronanco. Toda člankar »Orjuna« se glede obojega temeljito moti. Stanovski demokratični red je na programu SLS že takrat, ko Orjuna sploh še ni bila ustanovljena in ko o njej ni bilo ne duha ne sluha, tvo je takoj po prevratu. Tudi je zamisel stanovskega zastopstva, kakor ga terja in do najmanjše podrobnosti predlaga SLS v svojem ustavnem načrtu pristnejši od one, ki ga v čisto splošnih izrazih zagovarja danes Orjuna. Lahko Orjuni povemo, da sploh nobena ljudska stranka v Evropi, niti nemški centrum niti partito popolare nima tako podrobno izdelanega tozadevnega programa kakor ravno SLS, ki ga je dala izdelati svojim najboljšim sociologom. Orjuna ga najde točno formuliranega in ob razloženega v tozadevnem članku dr. Gosarja v »Socialni Misli« 1923. Tam tudi lahko razvidi, da je trditve njenega člankarja, da hoče SLS stanovski parlament pod svojo patronanco, goli nesmisel. V stanovskem demokratičnem redu je strankarska majorizacija sploh izključena. Nasprotno pa je res, da je ideja stanovskega demokratičnega reda v diametralnem nasprotju z orjunaškim konceptom terorja in revolucije, ki ga člankar »Orjuna« izrecno zopet proglasa kot program orjunaštva. Veseli nas pa, da »Orjuna« izjavlja, da obsoja velesrbski nedemokratični centralizem, ker da je »velesrbski nedemokratični centralizem za našo državo in naš narod večje zlo kakor Radičev ali Korošček separatizem.« Če je to odkritosrčno, potem moramo konstatirati, da se Orjuna res izpreobrača k našim nazorom, vendar pa je v zmoti, če Radiču ali Korošču pripisuje po Žerjavovi terminologiji separatistično ideologijo. Mi smo avtonomisti, Radič pa federalist, federalizem pa je nujno zvezan s stanovskim demokratičnim redom in sicer zato, ker le-ta ne postavlja samo popolne avtonomije stanovskih, ampak tudi narodnih, verskih in kulturnih organizmov. »Skrajna možnost decentralizacije«, za katero pledira »Orjuna«, je pa zgolj maskirani centralizem. Nadalje pa se s stanovskim demokratičnim redom čisto nič ne sklada orjunaški liberalni nacionalizem, tako da bo Orjuna morana dementirati precejšen del svojega programa, če hoče res sodelovati pri izgraditvi stanovskega demokratičnega reda. Predvsem pa se mora emancipirati patronance gnijle, lažidemokratične, svobodnjakarske JDS, sploh liberalizma, ki doživlja pravkar v celi Evropi svoj popolni končni bankerot.

✚ Politični in gospodarsko-socialni program gradiščanskih Hrvatov. Gradiščanski (burgenlandski) Hrvati so si ustanovili svojo lastno »Hrvatsko stranko« in bodo ob bodočih volitvah nastopili s svojimi lastnimi kandidati. Volivni proglas obsega v glavnem naslednji program: Nerazdeljena Gradiščanska; Gradiščanska Gradiščanom; zakoni, ki nas varujejo proti pohlepnosti velikega kapitala; zakoni, ki naj pospešijo razcvit malih gospodarstev in izboljšanje gmojnega položaja; enostavna državna uprava; v hrvatske vasi, na okrajne oblasti in pokrajinsko vladno hrvatske uradnike; v hrvatska sela hrvatske šole in hrvatske učitelje, pouk hrvaščine tudi na srednjih šolah; Hrvati smo, kristjani smo; stojimo na hrvatskem, krščanskem temelju.

Dnevne novice.

— Neumno izgovarja »Jutro« g. Gregorja Žerjavo v zadevi slovenskih častnikov. Žerjav sam pa do današnjega dne ne dementira, s čimer je njegova krivda dokazana in on v obeh vse slovenske javnosti odpravljen. »Jutro« ga pa s svojimi otročji izgovori le še bolj kompromituje. Pravi namreč, da je »Slovenec« objavil iz mišljene citate iz Žerjavovih aktov, takoj nato pa pravi, da ti citati odgovarjajo v bistvu resnici! Za take vrste zagovor zasluži »Jutro« patent. Naši citati pa niso izmišljeni, ampak doslovna navedba Žerjavovih dopisov na Dravsko divizijo in na vojnega ministra ter ne odgovarjajo resnici samo po bistvu, ampak od besede do besede. »Jutro« misli, da jim more odvzeti veljavo, če konstatira, da smo en citat po-

znejše popravili. Mi nismo nič popravili, marveč je iz prvotnega citata izpadla skrajno važna beseda vsi, ki Žerjava še hujše obremenjuje. Mož je vse slovenske častnike vojnemu ministru ovadil kot nepouzdane. »Jutro« trdi tudi kar na svojo roko, da se je z Žerjavom strinjala celokupna deželna vlada. Še enkrat konstatiramo: ni res! Žerjav je častnike cenzuriral sam, na lastno odgovornost in v sporazumu zgolj z generalom Smiljaničem. Tudi okolnost, da na prošnji orožniških častnikov ni bilo g. Svetliča, na stvari nič ne izpreminja. So bili pa drugi, ki smo jih tudi deloma navedli, in ki jih je Žerjav brez motivacije vse črtal, daso so bili narodno korektni Slovenci. »Jutro« pravi, ne da bi o stvari kaj vedelo, samo da Žerjava izmaže, Žerjav sam pa molči. S tem je stvar končana. »Jutro« pa naj odgovori še na očitke »Straže«, ki v svoji 107. številki razkrija, kako je Žerjav preganjal posamezne slovenske častnike in zlasti odkriva zadevo g. polkovnika Žunkoviča, ki so ga demokratski tudi v Beogradu denuncirali. Tako sčasoma prihaja na dan, kako so demokratski krivi preganjanja in izbacenja vseh slovenskih častnikov iz armade.

— Vojni minister je izdal naredbo, s katero se zapoveduje častnikom, kateri imajo šolobvezne otroke, da se imajo pokoriti šolskim zakonom in naredbam šolskih oblasti dotične pokrajine, na katere teritoriju obiskujejo njihovi otroci šolo. Obenem se častnikom prepoveduje vračati slovenske dopise šolskih oblasti z izgovorom, da ne razumejo slovenskega jezika. Tako vojni minister, ki govori o slovenskem jeziku. Komandant IV. armijske oblasti v Zagrebu pa, ki daje ministrovo naredbo častnikom na znanje, pa ne govori več o slovenskem jeziku, temveč o slovenskem narečju. Kaj bi rekel ta človek, ako bi kakšen Slovenec degradiral njegov srbski materni jezik za narečje? Sploh je pa že to, da mora vojni minister svoje častnike poučevati o takih stvareh, zelo žalosten pojav, obenem pa značilni za razmere v naši armadi.

— Malo viteško je obnašanje nekaterih častnikov ob sedanjem iztrebljenju bivših avstro-ogrskih častnikov iz armade. Veseliti se nad nesrečo onih, ki so od prevrata sem vršili svoje službene dolžnosti najmanj s toliko natančnostjo in vestnostjo, kakor oni, ki bodo ostali v armadi, je znak jako majhne srčne kulture.

— Eklatanten dokaz socialne krivičnosti v naši državi. Prejeli smo: V času, ko trpi stotisočev vojnih žrtev največje pomanjkanje, ko vojni invalidi, vdova in sirote v obupu prosijo pomoči, se odlašajo z invalidskim zakonom in se je vpeljal novi sistem redukcije. Prvo je bilo reducirano uradništvo, med njimi so bili prvi prizadeti invalidi, druga je bila redukcija invalidov samih. Tretje je redukcija dohodka tobačnih prodaj sedaj, ko pridejo v posest invalidov. Nadalje je napovedana redukcija invalidskih domov, zdravilišč itd. To je nova epoha v zgodovini štiriletnega trpljenja vojnih žrtev. Ko se vrše in so napovedane nove redukcije, se pa na drugi strani podpira preko 100.000 članov Wranglove armade, za katere izdaja vlada iz državne blagajne okrog 3 milijone dinarjev redne podpore, nevestvi izvanredno podporo in razne druge ugodnosti, ki jih prejema. Podpore teh so deljene sledeče: samec prejema 40 Din, oženjeni z enim otrokom 400 Din, z dvema otrokoma 700 Din, s tremi otroci 850 Din, s štirimi otroci 1000 Din itd. redne mesečne podpore. Če primerjamo podpore ali pokojnine invalidov, vdov in sirot, vidimo veliko razliko. Invalid do 50 odst. delovne zmoglosti prejema 7 Din 50 p pokojnine brez vseh draginskih dodatkov, do 70 odst. prejema 15 Din pokojnine in 23 Din 50 p dodatkov, do 100 odst. prejema 22 Din 50 p pokojnine in 52 Din 50 p draginskih dodatkov, vdova s štirimi otroci prejema pokojnine za sebe in vzgojevalnino za svoje otroke 50 D skupno. To je jasna slika krivice, ki se nam prizadeva. Če nimamo nič proti temu, ako se iz ozirov človečnosti podpirajo begunci iz slovenske države, pa moramo biti zoper to, da se sinovom domače zemlje, ki so dali svoje zdravje v svetovni vojski in so za delo nesposobni, deli s tako pičlo mero in zastopavlja za emigranti. Značilno pa je, da »Srednji odbor udruženja vojnih invalidov« v Beogradu k tem socialnim krivicam molči ko grob.

— Resnost slovenskih demokratov. Koliko je slovenskim demokratom ležeče na sedanji redukciji slovenskih častnikov, katero so oni s svojimi denunciacijami zakrivali, se vidi iz njihovih dejanj. Pred kratkim je povodno upokojitve zelo bogatega višjega častnika, zbralo neko demokratsko omizje 10.000 K. Nabranih tisočakov pa dotično omizje ni poklonilo morda družinam ubogih častnikov, katere so z redukcije poglne v bedo in pomanjkanje, ampak je zbrano vsoto poklonilo oni sokolski organizaciji, katere je s svojo zadnjo resolucijo napovedala boj na nož vsakomur, kdor bi se ne pokoril današnjemu centralističnemu, to je srbskemu režimu, ki meče ravno sedaj slovenske častnike in državne uradnike na cesto. Kdor slovenskih demokratov še vedno ne pozna, naj jih sodi po njihovih dejanjih.

— Razmere na sodišču v Velikem Bečkerek. Glede te zadeve, o kateri smo pisali v št. 205 našega lista, smo dobili od dobro informirane strani sledeče pojasnilo: Imamo

okrožno in okrajno (sresko) sodišče. Na okrožnem je šest sodnikov in predsednik, na okrajnem sodišču šef in dva sodnika. Sodne počitnice trajajo od 1. julija do 15. avgusta. Sodniški dopusti šest tednov od 1. maja do 1. oktobra! Na okrajno sodišče smo se že vsi vrnili. Pri okrožnem sodišču so sedaj trije sodniki na dopustu, ki se vrnejo koncem meseca in gre samo eden 1. oktobra na dopust vsled tega, ker je bil na mestu čez vse poletje, da je bilo mogoče v nujnih zadevah držati senatske seje. V mesecu oktobru se tukajšnje sodišče ne bo zaprlo, ampak res začelo zopet s polno paro delati. Sodnikov bi bilo po številu dovolj, pa tiči mizerija v tem, da ali ne znajo službenega jezika ali pa ne tukaj veljavnih zakonov, ker sodniki ne znajo madžarski niti nemški, v kateri jezik so prevedeni skoro vsi starejši zakoni. Na srbohrvatsko so prevedeni in tiskani le civilni in kazenski proces. Sedaj se tiska izvršilni zakon. Pojedini sodniki so si napravili svoje prevode. Druga mizerija je s sodnim uradništvom. Kvalifikacija je postranska stvar. Tako izgleda istina.

— Na Dobrovo pobite danes popoldne člani Stolne prosvete. Zbirališče ob 1. popoldne pred uršulinsko cerkvijo. Prijatelji in somišljeniki dobrodošli!

— Iskrene pozdrave pošilja iz Clevelanda v Ameriki svojim znancem in prijateljem v Sloveniji g. Anton Grdina ter jim kliče: Na svidenje v letu 1925, to preko Rima zopet obišče svoj staro domovino. Pozdravlja jih tudi podpisani Matej Holmar, bivši organist in pevodovja v Clevelandu.

— P. n. zalogo poštstva, zavode, mizarje, trgovce, nabavne zadruge in vse opozarjamo na današnji inserat res domače tvornice za posteljne vložke in mreže za ograje Josipa Bernard v Jesenice-Fužine 144.

— Tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje za leto 1924 ofertalno licitacijo za prevoz monopolskih predmetov na dan 26. oktobra 1923. Natančni pogoji so na razpolago v ekomisiji tobačne tovarne v Ljubljani. 6024

— Christoflova oblastveno dovoljeno, najstarejše in znano najbolje obiskovano učilišče za stenografijo in strojepisje v Ljubljani vpišuje le še 8 dni na Dobranski cesti 7. Vpisnina 10 Din, mesečna šolnina 75 Din, v večernem tečaju 100 Din. Začetek šolskega leta 1. oktobra. 5925

— Natačaj za barvotisk. Udruženje vojnih invalidov kraljevine SHS središnji odbor v Beogradu razpisuje pod št. 5501 od 15. septembra t. l. natačaj za tiskanje svojih diplom po: 1. izdelava diplom mora biti hromo-litografska, to je, da se mora original reproducirati v osmih barvah tako, da iste popolnoma odgovarjajo originalu. Načrt se sme detaljno izpopolniti. 2. Potreben tekst bo treba postaviti v cirilici in latinici in dotični stavek predložiti na vpogled in odobrenje za reprodukcijo. 3. Format papirja mora biti v velikosti 45/63 cm, tisk pa se mora izvesti, tako da bo okoli roba papirja 4 cm praznega prostora. 4. Papir mora biti brez celuloze in ne sme biti lažji od 45 g pri komadu. 5. Prvi odtis (korektura) mora biti odobren za tiskanje od strani Udruženja vojnih invalidov, katero si pridržuje pravico, da v slučaju nesolidne izdelave odkloni sprejem. 6. Diploma se bo tiskala v 15.000 izvodih. Natančnejše podatke daje Udruženje vojnih invalidov. Središnji odbor v Beogradu, kjer se more pogledati tudi načrt. Ponudbe z vzorci papirja se pošiljajo na Udruženje vojnih invalidov v Beograd do 15. oktobra t. l.

Iz ljubljanske komunalne politike.

Reorganizacija magistrata. Poleg tekočih poslov bo skušal pozimi občinski svet izpeljati reorganizacijo uradovanja mestnega magistrata, ki je nujno potrebna. Vodilne smerice so že določene, potreben bo seveda še študij in temeljito podrobno delo, da bo ogromen upravni ustroj magistrata najtočnejše in kolikor mogoče preprosto funkcioniral. Reorganizacija se bo izvajala stopnjo za stopnjo. Klubi proučujejo že izdelani načrt o reorganizaciji socialnega oddelka. Načrt je splošno dober in ga bo temeljito proučevanje še izboljšalo, da bo popolnoma odgovarjal razmeram Ljubljane, upoštevajoč finančni položaj mesta. V zvezi z reorganizacijo magistrata se bodo spreminila zastarela določila raznih predpisov, ki se tičejo službenega razmerja mestnih uslužbencev raznih kategorij. Ni izključeno, da bo občinski svet v svoji redni seji meseca oktobra sklepal o reorganizaciji socialnega oddelka.

Iz seje magistratnega gremija. Magistratni gremij je imel pod predsedstvom župana dr. Periča 21. septembra sejo, iz katere poročamo o sklepih, ki zanimajo širše občinstvo. O plačanih računih je poročal rač. ravnatelj Volc. Od plačanih računov odpade na mestne dobave 419.714.02 Din (206 računov), na mestne vožnje 40.941.25 Din (12 računov), na blagovne zadeve 1.619.50 Din (3 računi), na vodovod in elektrarno 116.271.73 Din (49 računov); skupaj 270 računov per 578.546.50 dinarjev.

Stavbne zadeve. Magistratni gremij je izdal uporabna dovoljenja sledečim strankam: Pokojninski zavod: 4 nove vile; Hribernik, Pollak, dr. Adlešič, Heršič, Kregar, Može, Orel, Tomažič, Pogačnik, Mühleisen, Bolaffio in Kemec, nove vile; Fujan in Draga, novi hiši; Pogačnik, Mühleisen, Katoliško tiskovno društvo, Piccoli, Goričar, Tönnies in Adamič: ppezdave poslopj.

Stavbna dovoljenja so se podelila: zgradbo novih vil »Feniks« na Zrinjskega cesti in gospoj Koželj v Linhartovi ulici; Irt pa za novo hišo v Koritkovi ulici. Gradili bodo dalje: Kalan šupo, Bizovičar verando, pivovarna Union rezervoar, Mihelič skladišče, Konsumno društvo za Slovenijo drvarnico, Jadranska zavarovalna družba dve stanovanji Zabukovec dožidek sobe, Kreditna banka tri stanovanja v V. nadstropju, Stupica izložbo Kržan izložbo, Ivanc podstrešni atelje, Prometni zavod avtomaržo in tri stanovanja, Kačič točilnico, Černicev blev, Vrtačnik krušni peč in Bizovičar izložbo.

Gospodarske zadeve (referat nadsvetnika Jančigaja). Gremij je oddal prostore koštanjarjem za pečenje koštanja in se temeljito pečal z reklamnimi deskami in s kioski s katerimi nameravajo spremeniti podjetni lastniki reklamnih trdk Ljubljano v ameriško mesto, očitno pod vtisom zglede, ki ga je dal velesejm. Če se tu in tam nahajajo le grde »planke«, se olepšajo z ličnimi reklamnimi deskami, kar moramo pozdraviti; energični gospod nadsvetnik Jančigaj bo že skrbel za to, da bodo reklamne deske in kioski ostali lični.

Olepšanje Lattermannovega drevoreda. Vrtnarski nadzornik Hajnic je poročal, da koštanji v Lattermannovem drevoredu hira. Njegov predlog je sklenil gremij, da se bodo koštanji ostrigli, vsled česar bo drevored bolj senčen, kakor je zdaj član gremija obsestvalovec Moškerc je stavil v gremiju dvosamostojna predloga:

1. Glede bazarja v Trnovem med Sokličovo hišo in Steinerjevo žago, ki povzroča na gmajni tifus in je vsem prebivalcem po svojem smradu v nadlego. To gnezdišče bolezni naj se kako odstrani. Potem naj se na Brezgu postavijo zopet po drevoredu klopi. — 2. Moškerc interpelira tudi radi slabega stanja Opekarske ceste, ki se mora nasuti, vrh tega se zvečer prepozno razsvetljuje.

V nedeljo tombola na korist sportu. Kupujte tablice!

Ljubljanske novice.

Ij Koncert poljskega akademikega pevskega zbora. V torek, dne 25. t. m. do spe v Ljubljano Akademski pevski zbor Krakovega ter priredi še isti dan ob 8. uri zvečer koncert v veliki dvorani hotela Unjona. Zborovodja akademikov je eden najslavnejših živečih poljskih komponistov, profesor krakovega konservatorija Mihajlo Swierzynski. Kjerkoli je zbor nastopil, povsod je imel zelo lepe uspehe. Sedeži za ta koncert so v predprodaji v pondeljek in torek v Matični knjigarni na Kongresnem trgu. — Spored koncerta obsega sledeče: moške zборе: Gorczycki: Gaude Mater Polonia. Zelenski: Pesem veslarjev, Moniuszko-Gall: Kozak. Nowowiejski: Domovina. Zelenski: Naša Hanka. Gall: Čari. Swierzynski: Uspavanka. Maszynski: Dvo usodi. Moniuszko-Gall: Večerna pesem. Narodne pesmi: Prof. Swierzynski: Zbirka pesmi. Lachmann: Pjesne guralke. Raczynski: Sjeday več Marisko. Hawiczka: Pjesma sloška. Gall: Krekovjak. Gall: Potkoviće daj ognja. Wallek-Walewski: Serenada. Swierzynski: V gorah. — Poloneza iz XVIII. stoletja. Moniuszko: Viteška pesem.

Ij Za kulisami. Čuje se, da bosta v novi palači Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti nastanjeni kar dve lekarni, ena uradna, druga privatna. Ta pa se je menda oddala kar tako pod roko ter se je tako izročil monopol za nad sto tisoč zavarovancev kar eni sami osebi. Menimo, da bi se lekarna, če že morata biti v isti hiši kar dve lekarni, morala oddati konkurznim potom. Razpisa o oddaji lekarn v najem pa nismo nikjer čitali ter o tem, kolikor nam je znano, ni bila obveščena nobena lekarna. Je tudi dosti magistrov, ki bi se prav radi osamosvojili ter reflektirali na tak lokal in v taki hiši, kjer bo sigurno velik obisk. Ali je tu morda kaj vmes? Upamo, da je nad tem uradom še kaka druga oblast, katere bi se za stvar zanimala in bi imela pogum razčistiti to temno zadevo.

Ij Seja pripravljalnega odbora za Sentspetersko društveno 15 letnico se vrši v pondeljek ob 8. zvečer v Prosveti. Zastopniki Orlov, Orlic in društva so vabljani. — Tajnik.

Ij Podružnica Slovenske Straže Franciškansko prosveta ima sejo v sredo 26. t. m. na franciškanski porti točno ob 8. Pridite vsi odborniki! — Predsednica.

Ij Čevljarska obrtna zadruga za Ljubljano in okolico vabi svoje člane na sestanek, ki se vrši v sredo 26. t. m. ob 7. uri zvečer v gostilni pri g. Mraku, Rimska cesta. Dnevni red: Mezodno gibanje pomočnikov. Pridite točno in vsi. — Načelnstvo.

Ij Seja društva Dr. J. E. Krek se vrši v pondeljek 24. septembra ob šestih zvečer v Akademskem domu. Na dnevnem redu je važna nujna zadeva.

Ij Tombola bivših salezijanskih gojencev. Kvaterni priglasi 28. Činke zrebajo v pondeljek 24. t. m. ob petih popoldne in se na dvorišču Mladinskega doma na Kodeljevem takoj objavi. Odbor obvešča časopise vseh

Frank o izidu žrebanja; ako pa dotični ne ob-
vijo, ni krivda odbora. Tablice so na raz-
delago v pisarni Mladinskega doma do tik
red žrebanjem tombole.

Kino Vodmat. Samo še danes, nedeljo,
stopa priljubljeni »Šef kot reporter« in naj-
bolj amerikanski komiki v veseljačiji »Bo-
nanje« in »Filmski junak«. V ponedeljek hi-
storična drama v šestih dejanjih »Napoleon v
Schönbrunn«. Originalen posnetek bivšega
cesarskega gradu. Začetek ob četrtem na devet
večer.

Vsi za Jugoslovansko Matico!

Leta 1908 v septembrskih dnevih smo
si imeli nacionalno misel in za njo žrtvovali
danes smo omagali.

Če temu ni tako, kako ej vendar mogoče,
da je naša narodna obramba danes slabotnej-
ša ko leta 1908, čeprav ima danes neprimerno
večje zahteve, čeprav je danes z njo zvezano
prašanje našega obstoja.

Nad dvesto tisoč zlatih kron smo zbrali
leta 1909 samo za našo narodno obrambo, kje
je mogoče, da bi danes zbrali samo približno
poliko.

In vendar je bil Trst tedaj naša svetla
točka in vendar smo tedaj vstajali v vsem
Primorju in vendar se nam ni bilo treba bati
zgube Koroške.

Pa pogledajte danes naš položaj! V Trstu in
ostri je z ognjem in mečem zatrito naše nacio-
nalno življenje in nekdanje naše nacionalne
trajave ko Postojna, Tolmin, Ajdovščina itd.
postajajo italijanske postojanke.

Toda ne samo to! Ravno te dni nam je
pokazalo reško vprašanje, kako silni boji nas
je čakajo in da vzdržimo le, če smo vsak hip
pripravljeni.

Vsi vemo, da nas usoda in zla volja so-
sedov tirata v težke in odločilne trenutke, na-
ša volja pa popušča, naša nacionalna misel po-
jema.

Ali se zavedate, da drvimo v propad, da
nas objame katastrofa, če se v zadnji uri ne
spametujemo, če nas ne objame ropet ona vo-
lja, ona požrtvovalnost, ko leta 1908?

Proslavljamo spomin septembrskih žr-
tev in poveljijemo zmago leta 1908.

Toda vsa naša proslava je brez cene, če
ne slede za petami tudi dejanja.

Predvsem začetek vseh dejanj, da je vsak
Jugoslovanski član Jugoslovanske Maticе.

Jugoslovanska Matica je največja pripra-
va odločilnih trenutkov.

Jugoslovanska Matica je poveljanie vseh
žrtv!

Jugoslovanska Matica je stopnjevanje in
mogično izpopolnilo septembrskih dogodkov.
V Jugoslovanski Matici je zapopadana naša
dolžnost po petnajstih letih.

Štajerske novice.

š Celje. Danes 2. t. m. ob pol 9. zvečer
bo v tajništvu SLS v Celju, važno in zanimivo
predavanje dr. A. Gosarja, na katero va-
himo posebno našo inteligenco, kakor tudi
vse druge somišljenike krščanske socialne
misli. V nedeljo 23. t. m. pa je ob 10. uri dop-
el vrtni dvorani »Belega vola« shod in usta-
novni občni zbor »Okrajne delavske zveze«
za celjski okraj. Govori preds. Delavske zve-
ze za Slovenijo, dr. A. Gosar in drugi. Vab-
ljeni duševni in ročni delavci!

š Ukinitve sejmov. Do nadaljnjega so uki-
njeni vsi živinski in svinjski sejmi v Mariboru
radi slinovke.

š Nesreča. Hišnica Alojzija Kmetič, sta-
nujoča v Orožni ulici 7. v Mariboru je sna-
bila okna v prvem nadstropju, ter pri tem
padla na tlak. Pri tej priliki je dobila več
notranjih ter zunanjih poškodb. Zlomila si je
tudi desno roko.

š Konj in voz ukraden. Posesnik Franjo
Rešnik v Radvanju je poslal minolo nedeljo
svojega hlapca z vozom v Maribor, da bi pri-
peljal hčerko. Hlapec Jurij Petrovič se od te-
ga dne s konjem in vozom ni več vrnil. Ob-
staja sum, da je konja in voz prodal in po-
begnil. Konj — 6 letna, bela kobila — in voz
— kales črno pleskan, sedeži tapcirani s
svinjskim usnjem, je vreden krog 70.000 kron.
Kdor izsledí ukradeni voz in konja, dobi 2000
kron nagrade.

š Tvrška P. Hochegger in drugovi v Ma-
riboru se je razšla. Ista je imela tvornico po-
lišta in stavbeno mizarstvo v najemu od
»Mariborske lesne industrije«. Sedaj je last-
nik zadnje imenovanega podjetja g. Alojz Do-
milcelj prevzel vse v lastno režijo, ter bo vse
skupaj vodil pod imenom »Mariborska lesna
industrija«. Podjetje je prenovljeno in ureje-
no ter razpolaga s prvovrstnimi delavskimi
močmi, tako da je v stanu izvrševati vsa v
stoku spadajoča dela.

Koroške novice.

k Volivni proglas koroške slovenske
stranke. Dne 21. oktobra t. l. se v Avstriji
vrše volitve v deželne zbornice in narodno
skupščino. Narodne manjšine bodo napele
vse svoje sile, da se uveljavijo. Najtežje sta-
lišče bodo pač imeli Slovenci na Koroškem,
kjer so se združile vse nemške stranke za
enoten nastop pri volitvah, to se pravi za
enotno volivno listo. Slovenci pojdejo v
volivni boj samostojno kot »Koroška slo-
venska stranka«. Strankino vodstvo je že
izdalo volivni proglas, ki nujno poziva vse
Slovence, naj 21. oktobra razodenejo svojo

neupogljivo voljo, da hočejo ostati na svoji
zemlji svoji gospodarji in da se ne dajo
izpodrinuti od tujcev. Kot program KSS na-
vaja proglas: varstvo koristi delavnih slo-
jev domačega slovenskega ljudstva: kme-
tov, delavcev in obrtnikov, trgovcev in na-
stavlencev; uradniki, učitelji in duhovniki,
ki delujejo med slovenskim ljudstvom, mo-
rajo biti večji narodovega jezika; nobene
zveze s tistimi, ki ne stojijo na verskem sta-
lišču, vselej in povsod za verske pravice.
Proglas omenja dalje strašna davčna in
druga dajatelna bremena v svrhu sanacije,
ki se posebno trdo in samovoljno nalagajo
Slovincem, ne da bi se jim potem vračala
v obliki šol in drugih občekoristnih naprav.
Koroška dežela izda letno za šole nad 30
miliard kron, katerih velik del prispevajo
Slovenci, a nimajo pa niti ene lastne slo-
venske šole niti slovenskih učiteljev. Naj
bi bil 21. oktober res dan manifestacije ko-
roških Slovencev za narodne pravice!

Gospodarstvo.

Smrt marke.

Rekli smo včeraj, kakšna sredstva name-
ravajo ob smrti marke uporabiti za ozdravlje-
nje bolnega nemškega državnega gospodar-
stva in da bomo danes govorili o njih. Vedeti
moramo predvsem, da se nemški proračun
vedno bolj oddaljuje od izenačenja med do-
hodki in stroški in da je zato treba najprvo to
izenačenje doseči. Oddaljuje se pa zato, ker so
prihajali davki v tisti izmeri, ki je bila določe-
na že Bog ve kdaj prej, država je pa potrebo-
vala tedaj že vse drugačne ogromne svote. To
je bilo glavno zlo in tu je moral zdravnik za-
četi.

Načrt vlade gre za tem, da vpoštevava vse
predloge, ki jih je v zadnjem času dobila in
da vzame iz vsakega to, kar se ji zdi najboljše
in najbolj koristno. Prišli bi na tri različna
plačilna sredstva, ki naj bodo v rabi vsa na-
enkrat, čeprav začasno.

Najprvo bodo vpeljali denar stvarne
vrednosti, ki bo edino zakonito plačilno
sredstvo; izdajala ga bo posebna vrednotna
banka, temeljit bo pa na zlati obveznosti ali,
z drugo besedo, na oddaji premoženja gospo-
darskih pridobitnih krogov — poljedelstva,
industrije, trgovine in bank —. Ime mu bo
najbrž zemeljska marka — Boden-
mark —.

Drugi denar bo dosejanja papirna
marka, a ne več kot zakonito plačilno sred-
stvo, temveč samo kot drobiž.

Tretji denar bo zlati denar, ki ga bo
izdajala v čisto zlatomarno banko spremenje-
na državna banka, in sicer proti vročitvi zlatih
menic; krit bo z efektivnim zlatom in z devi-
zami.

Ta zlati denar je nameravan samo za pla-
čilno sredstvo v gospodarskem veleprometu
in torej tudi ne bo zakonito plačilno sredstvo.
To bo le oni omenjeni denar stvarne vrednosti,
ki ga bodo uporabljali torej v prvi vrsti
široki sloji v malem prometu, ki bo služil za
plače uradnikov in delavcev itd.. Pri stvaritvi
tega denarja je vpoštevava vlada dejstvo, da
se bodo izdatki in dohodki krili šele pozneje
enkrat, da pa je treba vedno bolj zevajočo
vrzel zakriti do takrat in sicer brez dosejaj
uporabljenega sredstva čimdalje večje infla-
cije. Zato naj dajo označeni pridobitni krogi
z oddajo premoženja potrebni kapita-
tal. To hipoteko da država v obliki obrestujo-
čih se zlatih obligacij v novo banko in ta da
državi potrebne bankovce za financiranje. Od-
daja premoženja bo šla do 5 odstotkov,
a to le v skrajnem slučaju. Sicer pa samo tako
visoko, da se doseže izenačenje med dohodki
in izdatki. Da ne pride do morebitne infla-
cije tudi s tem denarjem, bodo izdajo ome-
jili kvantitativno in časovno. Oddajo premo-
ženja bodo določili po zadnji cenitvi, ko je šlo
za denar v brambo države — Wehrbeitrag —;
vrhu tega bodo pa na koncu leta še enkrat
cenili in tako zgrabili tudi tiste, ki so si pri-
dobili premoženje šele v najzadnjem času.

Pri papirni marki nameravajo udeležiti
takozvano denominacijo, kakor so to na-
pravili v velikem obsegu že Rusi. Kaj mi po-
maga, če je zapisano milijon, če je pa ta mi-
lijon v življenju samo jedinica. Zato bom črtal
kolikor mogoče veliko ničel kot nepotreben
milijonski balast in bom napravil vse skupaj
na ta način dosti bolj enostavno. Kurz papir-
ne marke bo navezan na stvarni denar in si-
cer tako, da jo vsak čas lahko zamenjamo.
Sedaj gre samo za to, kakšno naj bo razmer-
je obeh mark, seveda šele po izvršeni deno-
minaciji papirne marke. Računijo tudi s to
možnostjo, da bo novi denar papirno marko
kar izrinili.

Vidimo, da gre ves načrt vlade za tem, da
se problem reši vsaj začasno. Upajo, da bo ta
časnost trajala samo tri ali štiri mesece, da
bodo tedaj novo vrednotno banko že lahko li-
kvidirali, da bo torej proračunsko izenačenje
takrat že doseženo. Stvarni denar bi potem
prevzela stara državna banka, sedaj spreme-
njena v čisto zlatomarno banko. Tako bi pre-
šla v doglednem času Nemčija nazaj k čisti
zlati vrednoti. Če bo nemško gospodarsko vpra-
šanje rešeno, se bo to pri sedanjih, rekli bi,
enotnosti svetovnega gospodarstva poznalo
povsodi.

Razmah industrije v Jugoslaviji. Leta
1922. se je v Jugoslaviji razširilo ali na no-
vo ustanovilo 920 podjetij, od tega največ
živežne industrije, posebno mlinski.

š Prevažanje jesenskega blaga. Po obve-
stilu direkcije državnih železnic v Zagrebu se
bo v najkrajšem času pričelo s prevažanjem
sezonskih pošiljatev, ki se ima izvršiti po sle-
dečem redu: 1. Nujne vojaške in železniške
režijske pošiljatev (režijski premost in prazni
vašoni); 2. pošiljatev živega blaga (živine in
svežega sadja); 3. suhe češnje in pekmez;
4. sladkorna repa; 5. drugo kvarljivo blago;
6. prehranjevalni predmeti (žito, koruza itd.);
7. premost; 8. gradbeni material, vojaške in
režijske pošiljatev; 9. drva itd. Trgovska zbor-
nica opozarja vse industrijske in trgovske kro-
ge na ta razpored prevoza transportov. Izvoz
svežega sadja, suhih češnje in pekmeza se ima
po obvestilu železniške direkcije zaključiti s
1. decembrom t. l.

š Cene goveji živini in prešičem na doma-
čem trgu so bile sledeče: voli I. 13—14 Din,
II. 11—12 Din, krave 12—13 Din, junčji 13—
13.50 Din, teleta I. 22.50—23.25 Din, II. 21.50
do 22 Din; prešiči I. 26—27 Din, II. 22.50 do
23.25 Din, III. 21—22 Din.

š Žitni trg. V Vojvodini so cene žitu sle-
deče: pšenica 355—360 Din, pšenična moka
št. 00 585—620, št. 0 570—590, koruza 275
Din, oves 230—235 Din. Tendenca čvrsta.

š Zlata pariteta v Avstriji je določena do
23. septembra s 14.400 papirnati n. a. kro-
nami.

š Povišanje železniških tarif v Italiji. Na
zadnji seji je ministrski svet sklenil povišati
železniške tarife. In sicer bo znašalo poviša-
nje na podlagi predvojnih cen za osebni pro-
met 220% za I. in II. razred in 200% za III.
razred. Na podlagi sedanjih železniških tarif
znaša povišanje 150% za III. razred in 6.60%
za II. razred, za I. razred ostanejo cene ne-
spremenjene.

BORZA.

Curij, 22. sept. (Izv.) Berlin 0.0000034,
Holandija 2.22, Newyork 563, London 25.61,
Pariz 33.65, Milan 25.32, Bruselj 28.60, Kodanj
102, Stockholm 149.75, Praga 16.90, Pešta 0.03,
Bukarešt 2.55, Beograd 6.10, Sofija 5.37, Var-
šava .0018, Dunaj 0.007925.

Slavlje 50 letnice obstoja »Kmetijske šole« na Grmu pri Novem mestu.

20. t. m. je praznovala državna kmetijska
šola na Grmu slavlje 50letnice svojega obstoja.
Tem povodom se je darovala ob 9. uri dopol-
odne v župni cerkvi v Šmihelu svečana sveta
maša, kateri so prisostvovali vsi zavodni uč-
itelji, uslužbenci in učenci. Nato se je zavod
poklonil prvemu svojemu ravnatelju pokojne-
mu g. Rihardu Dolencu, ki počiva na pokopa-
lišču v Novem mestu, kjer je proštr dr. S. El-
bert blagoslovil krasno ovenčan grob in so se
držali nagrobni nagovori v njegov spomin, ki
je vse svoje življenje posvetil ustanovitvi in
razvoju zavoda. Ob 11. uri dopolodne je bil
podrjav gostov in nagovor od strani ravnate-
lja v veliki učilnici, temu je sledil ogled za-
voda in skupan obed povabljenih gostov, učitel-
jev, uslužbencev zavoda ter učencev. Slavl-
ju so prisostvovali g. veliki župan dr. Lukan,
šef kmetijskega oddelka pokrajinske uprave
I. Sancin, referent kmetijskega šol. V. Rohr-
man, vladni svetnik novomeški dr. I. Vontina,
prošt dr. S. Elbert, novomeški gerent dr. I.
Gregorič, ravnatelj kmetijskih šol v Mariboru
in št. Juriju in drugi. V obsežnem go-
voru je pozdravil ravnatelj zavoda g. kmetij-
ski svetnik B. Skalicky došle dostojanstvenike
in vsa navzoče ter je v glavnih potezah po-
dal zgodovino ustanovitve, delovanja in raz-
voja zavoda, kako je polagoma dosegel seda-
nje vzorno stanje, poudarjal zlasti veselo dej-
stvo, da je v času od ustanovitve do danes
dovršilo zavod 508 učencev, od katerih se je
35 odstotkov posvetilo kmetijskemu poklicu
in ki zavzemajo danes odlična mesta v slo-
veški družbi sebi v korist in okolici v posne-
mo. Povedal je, kako je šola delovala v vseh
panogah kmetijstva: pri povzdigi poljedelstva,
živinoreji, pri regeneraciji vinogradništva, go-
ljičvi sadjarstva, kako je širila kmetijsko vedo
z uvedbo mnogih učiteljskih in drugih stro-
kovnih tečajev, s popotnim poukom po deželi,
z literarno delavnostjo, s prirejanjem kmetij-
skih razstav ter s lastnim zgledom na šolskem
posestvu. Hvaležno se je spominjal podpore
državne pokrajinske uprave, ki je zavod po
prevratu s možno požrtvovalnostjo do današ-
nje spopolnitve podpirala. — Veliki župan
dr. Lukan je v svojem govoru orisal pomen
kmetijskega stanu za človeško družbo. — Re-
ferent za kmetijsko šolstvo V. Rohrman, ki
je na tem zavodu deloval celih 35 let, in sicer
23 let kot pristav in 12 let kot ravnatelj, je
temeljito popisal delovanje zavoda v tem času.
Sledila je temu pesem »Bože pravde« od pev-
skega zbora in zaorili so po dvorani trikratni
slavoliki kralju Aleksandru kot vrhovnemu
zaščitniku in pospešitelju našega kmetijskega
življa.

Za tem so si udeležniki slavlja ogledali
vzorno uredbo zavoda, njegove razne kulture,
kleti in zaloge, ki kažejo strokovno in uspeš-
no delovanje, ki naj služi svojemu namenu. —
Skupni obed, ki so se ga udeležili navzoči do-
stojanstveniki, povabljeni gostje, učiteljstvo
zavoda, njegovi uslužbenci in učenci, je podal
lepo harmonijo, ki vlada v tem zavodu in ki
sa je zrcalila v ubranem petju učencev in v
dovršenem govoru učenca na velikega župana

dr. I. Lukana ter na učiteljski zbor. V več-
urnem pogovoru in nabitnicah se je zaključilo
to slavlje, ki je podalo sliko, da zavod hodi
pravo označeno po svojega prvega ravnate-
lja v prid in posnemo našega kmetijskega
stanu. Državni kmetijski šoli na Grmu želimo
v bodočnosti najboljše uspehe in enako plo-
donosno delovanje tako, da se bo mogla ved-
no enako s ponosom ozirati na svojo pretek-
lost in v to v blagoslov našega kmetijskega
stanu.

Cerkveni vestnik.

š Cerkev sv. Jožefa. Kongregacija za učitel-
telje in kongregacija za gospodične imata v
ponedeljek 24. t. m. ob četrtem na 7. zvečer svoj
prvi letošnji shod.

š Križanska Moška in mladeniška Marijina
družba ima v sredo, dne 26. t. m. ob pol 8. zve-
čer svoj prvi izvenckerkveni sestanek v druž-
bini dvorani. Ker bomo razpravljali o zelo
važnih družbenih zadevah, je udeležba obvez-
na za vse člane.

Orlovski vestnik.

Orlovski odsek Krakovo-Trnovo. Danes,
23. t. m. ob 10. dopolodne se vrši v dvorani Ko-
lezijska ulica št. 1 redni občni zbor. Vsi redni
člani so po poslovniku obvezani, da se udeležijo
občnega zbora. Vabim tudi vse br. starejšine
in podporne člane, da se občnega zbora po
možnosti udeležijo. — Novi člani dobrodošli! —
Bog živi! — Predsednik.

Turistika in sport.

Lahkoatletске tekme za prvenstvo Slove-
nije so se pričele včeraj popoldne na prosto-
ru SK Ilirije. Izvršili so se predteki na 100,
200 in 500 m. Pri metanju kroglice ima prvo
mesto Primorje (10.33 m). Skok v višino brez
zaleta je pokazal zelo lepe rezultate in je g.
Lofk (Jadran) postavil nov jugoslovanski re-
kord (139 cm). Preskočil je sicer višino 142 cm,
ki pa se vsled lahkega dotika deščice ne more
klasificirati za rekord. Skok v višino in tek na
1500 m ne dosegaata lanskim uspehom. Istotako
ni pokazala povoljnih rezultatov olimpijska
stafeta, ker se je vršila že skoraj v temi. —
Danes se tekme nadaljujejo.

Poizvedovanja.

Fina palica s koščeno kljuko, v kateri
je vrezan naslov, se je pozabila nekje v
mestu. Pošten najditelj naj jo odda proti
nagradi: Kolodvorska ul. 34. D. Rovšek.

Meteorološki poročilo.

Ljubljana 305 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Baro- meter v mm	Termo- meter v C	Psihrom- eter v C	Nebo, vetrov	Padačina v mm
21. 9. 21 h	733.9	13.2	0.8	obl. j. z.	—
22. 9. 7 h	736.4	12.9	0.9	megla	—
22. 9. 14 h	737.3	18.1	1.2	jasno z.	—

Vprašajte

svojega hišnega zdravnika in tudi on vam
bo odgovoril, da v nobenem gospodinjstvu
ne sme manjkati dobrega in preizkušenega
desinfekcijskega sredstva. Za izpiranje ran,
desinficiranje bolniških postelj, razkuževanje
itd. je NAJBOLJŠE SREDSTVO

ki se porablja kot 1—2 odstotna raztopina.
»LYSIFORM« je najbolj poznano, več deset-
letij priznано in preizkušeno desinfekcijsko
sredstvo.

Dobiva se v vsaki lekarni in drožeriji
v izvorni opremi. Pridejano mu je navodilo
o uporabi.

Glavno zastopstvo in zaloga za Jugoslavijo

»Jugopharmacija« d. d.
ZAGREB, PRILAZ 19

Javna zahvala.

Zahvaljujem se najiskrenejše jugoslov. zavarovalni banki »SLAVIJA« v Ljubljani, katere mi je zavarovali znesek glase se na moje pogorelo gospodarstvo poslojpe najkulantneje in brez odbitka takoj izplačala in jo vsem kar najbolj priporočam.

Št. Vid nad Ljubljano, 15. sept. 1923.
CIRMAN FRANJA, posestnik.

Pisarniški vodja

z najboljšimi izpričevali, večletno bogato prakso, v vodstvu denarnih i. dr. gospod. zavodov strok. temeljito izurjen, star 40 let, povsem zanesljiv in vesten, ZELI premeniti dotedanje mesto, kjer služi 17 let. Sprejel bi vodstvo večje obč. hranilnice ali posojilnice v mestu ali na deželi. Zmožen je položiti kavicjo. Reflektira le na stalno mesto. — Ponudbe je poslati pod »J.B.« na upravo lista. 6013

Sprejmejo dijakinjo pri bolni na hrano in stanovanje. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod šte. 5993.

Kovaškega pomočnika

in enega UCENKA takoj sprejme LEOPOLD STREMPFEL, kovač, STICNA, Dolenjsko. 6005

Kot gospodinjjo išče župnik v posestvom POSTENO DEKLE. — Naslov: »Višnje gora 38«. 5984

UCENKA za prodajalno s čevlji v Celju se takoj sprejme. Obvladati mora slovensko in nemško v govoru in pisavi. Stanovanje in hrana v hiši, ostalo po dogovoru. — Ponudbe je nasloviti pod: »UCENKA CELJE — ČEVLI« na Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg šte. 3. 5978

Preprosto gospodlično

dijakinjo ali dijaka nižjih razr. sprejmem na hrano in stanovanje po nizki ceni. — Naslov pove uprava lista pod šte. 6036.

Kompanjona

z 150—200 tisoč dinarjev, neoženjenega, sprejemem v dobro ideočo trgovino z mešanim blagom in deželni pridelki v lepem prometnem trgu na Spod. Štajerskem. — Ponudbe pod »KOMPANJON 5903« na upravo »Slovenca«.

DRUŽABNIKA

S KAPITALOM 50.000 dinarjev ki bi lahko sam prevzel vodstvo eksportne trdnice, SPREJMEM. — Ponudbe pod »SIGURNOST« na Aloma Company, Ljubljana. 6009

Išče se več URADNIKOV

za večjo ZAVAROVALNICO za organizacijo in akvizicijo. — Ponudbe pod »DOBER ZASLUZEK« na Aloma Company, Ljubljana. 6010

Starejše dekle zmožno šivanja, bi vstopila v službo pri šivilji v trgovino ali kot varuhinja otrok. — Ponudbe pod »STAREJŠE« na upravo »Slovenca«. 6018

Službo hišnika v novejši hiši, s lepim stanovanjem (soba, kuhinja, pritlik), zelo pripravo za manjšega obrtnika, prepuštim onemu, ki odstopi svoje stanovanje iz 1—2 sob. — Reflektanti naj sporoče v svrhu ustmenih dogovorov naslovo upravi lista pod »HIŠNIK«. 6031

Častna izjava.

Podpisani obžalujem, da sem gospodlično Jakobin Angelo brez vsakega povoda žalil. Priznam, da je neresnično, kar sem govoril. Zahvaljujem se ji, da mi je odpuščala. — Ljubljana, 20. sept. 1923.
KOCJAN FRANC.

Agilnega uradnika

sprejme takoj večja zavarovalnica. Isti mora biti vešč vsah pisarniških del. — Ponudbe pod: »AGILEN« na Aloma Company, Ljubljana. 6008

Sobo s separatnim vodom išče za 1. oktober inženier. Cenj. ponudbe na upravo lista pod »INOZEMEC«.

Učenko sprejemem brez hrane in stanovanja za trgovino z meš. blagom v Ljubljani. Oziram se samo na osebne ponudbe. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod šte. 5934.

KONZERVNA TOVARNA »GLOBUS« na VRHNIKI išče za takojšnji nastop

skladiščnika

(sameca). Prednost vpokojeni orožniki. Istotam sprejmo v službo spretno in pa vestno SALDAKONTISTINJO. Stanovanje prosto. V obeh slučajih naj se ponudbe naslovijo direktno na tovarno.

Večerni učni tečaj

za SLOVENSKO STENOGRAFIJO odpre dne 5. oktobra na drž. trgovski šoli v Ljubljani nadupravitelj RUD. BINTER, bivši učitelj stenografije na tukajšnji trg. šoli. Prijave in informacije do 4. oktobra Hrenova ulica 13/L od 3.—5. ure pop.

Pestunjo

že vajeno otrok, SPREJMEM TAKOJ. — ELZA SEVER, Ljubljana, Wolfova ulica šte. 12. 5989

Deklica poštenih staršev išče mesto sta kot učenka v trgovini z meš. blagom. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »UCENKA 5919«.

Zlatarski pomočnik

le prvovrstna moč, dobi takoj mesto proti dobri plači. — LUD. ČERNE, zlatar-juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica 3.

Čevlji, vajenca takoj sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. — Lovro ŽAGAR, čevljar, Lesce šte. 23, Gorenjsko. 5930

Radi ODPOTOVANJA PROdam po jako UGODNI CENI

elektromotor - dinamo

za istomerni tok, 220 V, 9½ HP, dalje dva motocikla, 2½ in 6 HP, dobro ohranjeni, priklopni VOZ. — F. ŠMOL, VIC - GLINCE 6.

Nova hiša naprodaj v sredini Šent. Vida, ob državni cesti, pripravna za vsako obrt ali trgovino. Cena ugodna. — Poizve se v Šent. Vidu nad Ljubljano šte. 2. 6019

Malo mebi sobo tudi preprosto, iščem s 1. oktobrom. — Ponudbe na upravištvu »Slovenca« pod »CEDNA SOBA«. 6017

Trinadstropna hiša

z trgovskim lokalom, hlevom, remiso za vozove in prim. skladiščem, na prometnem trgu v sredini Ljubljane, NAPRODAJ. — Ponudbe pod: »CENTRUM« na upravištvu »Slovenca«. 6015

Knjigovodjo

zmožnega bilance, z daljšo prakso, sposobnega in verzanega, SPREJMEM v tvornici »NARCISSUS«, ZAGREB, pošanski pretinac 227. 5953

Stavbenik Rud. Ročak v Trbovljah

izvršuje vsa stavbena dela — lastno tesališče — izdelovanje stopnic Teraco-tlak Breskonkurenčne cene!

VELIKA

ZALOGA PORCELANA!

EMAJLIRANA In luksuzna posoda!

Priporoča se ANA KUS, Ljubljana, Rešjeva c. 4 (prej trgov. barv g. Hauptmana)

KISELJAK

ZAGREB BEOGRAD
Ilica št. 69. Balkanska ul. 25
Tel. 18 Tel. 30—05

Brzjaviti: »Stroje«

Velika zaloga zgoščevalnih plošč in materijala za zgoščevanje.

Lokal

na zelo prometnem kraju v Ljubljani TAKOJ ODDAM. — Ponudba pod šifro: »LOKAL« na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3. 6007

Nad 25 let obstoječa trdnica MIHAEL HAFNER, Sp. šiška 162 vulgo »Zlata Kaplja« nudi interesentom

trda in mehka DRVA

cela, žagana ali klana, kakor tudi OGLJE v saki množini po izredno nizkih dnevnih cenah. Postrežba točna. Drva se na željo dostavljajo na dom z lastno uprejo. — Nudi nadelje vsakovrstno naravno VINO na debelo in drobno po konkurenčnih cenah. — Izrabite priliko, ter se poslužite domače trdnice. 5962

Strojno mizarstvo

in SODARSTVO! — Sprejemova mizarstva dela in sodarska. Priporočava se slavemu občinstvu za obilen obisk. — Cene konkurenčne. — ZUPANIČ in KRALJ, Ježica šte. 68 pri Ljubljani.

Gradbeno podjetje Arhitekt V. KRÄINER & Co.

Iesenice. (Gorenjsko).

Stavbna vodstva:

Ljubljana. Domžale.

Zagreb.

Izvršuje privatne in industrijske stavbe, proračune.

načrtje, cenitve, posebni:

oddelek za arhitekturo.

VELIKA ZALOGA

klobukov in slamnikov se dobi pri

Franc Cerar

tovarnar v Štobu, pošta Domžale.

Prevzemajo se tudi stari klobuki in slamniki v po-

pravilo pri KOVACEVIČ i TRSAN v LJUBLJANI, Prešernova ulica šte. 5.

Sprejemanje v sredo.

Zaloga v Celju, Gosposka ulica 4.

Prostovoljna prodaja.

V nedeljo 30. sept. 1923 ob 15. uri (3.) bo prodaja HIŠE št. 6 v Levcu ob ljublj. cesti, 20 min. od žel., pošta Petrovč pri Celju. Hiša obstoji iz 5 sob, prodajalne z opravo, kleti, vinotoča čez ulico, 3 hlevov za živino in prašiče; dalje 4 orali zemljišča itd. Cena 180.000 Din. 5912

PRVORVSTNE

strune, vijoline

in vse glasbene potrebščine kupite najceneje pri MINKI MODIC, Kopitarjeva ulica 1 (trafika nasproti Jugosl. tiskar.).

Dražba premičnin.

Dne 1. oktobra ob 8. uri se bo na dražbi v Vel. Mengšu št. 89 prodajala razna premičnina in tovarniški stroji za izdelovanje klobukov, slamnikov, sušilni kotel, modeli itd. 5980

Priporočajo se sledeče domače trdnice:

(Objava 4 dinarje.)

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE
Ivan Bogataj, konces. elektrotehnično podjetje, Sv. Petra cesta 30.
Jože Markot, Jesenice 54, Gorenjsko.
KLEPARJI:
Remžgar & Smerkol, Florijanska ul. 13.
Prokurativna družba kleparjev, inštalaterjev, koflarjev in krovcov v Ljubljani, Kolodvorska ulica šte. 18.
Korn T., Doljanska cesta šte. 8.
MEHANIČNA DELAVNICA:
pisalne, računske, razmnoževalne in druge pisarne stroje popravila in prenavlja Ludovik Baraga, Šelenburgova ulica 6/1.
PARNA PEKARNA:
Jean Schreyer nasled. Jakob KAVČIČ, Gradišče šte. 5.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:
Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje šte. 2.
SPEDICIJSKA PODJETJA:
»Cehoslovija« d. d., Sodna ul. 3, Tel. 403.
Ranzinger R., Cesta na juž. železn. 7—9.
TRGOVINA Z ŽELEZNINO:
Sušnik A., Zaloška cesta št. 21, Ljubljana
TROOV. Z DEŽNIKI IN SOLNČNIKI:
Mikuš L., Mestni trg 15.
TROOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:
Fran Erjavec, pri »Zlati lopatic, Valva-zorjev trg šte. 7.
ZALOGA POHIŠTVA:
F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta šte. 17.

KOLESA

NAJBOLJŠA NUDI

J. GOREC

LJUBLJANA

PALATA LJ. KRED. BNK

Decim. tehtnico

dobro ohranjeno, prodam. — Ogleda se lahko vsak čas v Kopališki ulici št. 4.

Prodaj: vel. Singer šiv. stroj, 2 postelji, 2 mizi, 2 cvetoči mirti, in drugo. — Dolnice št. 13 (pri »Gulbu«), p. Šent Vid a. Ljublj. 5992

Vse pisalne, risalne in šol. potrebščine

dobite najceneje v papirni trgovini MIROSLAV BIVIC, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29.

LASTNA KNJIGOVEZNICA. — Velika zaloga šolskih ZVEZKOV, MAP in BLOKOV. 6040

Prodaj enonadstr. HIŠO z 9 stanovanji na Selu. Eno stanovanje bo v kratkem prazno. — Naslov pove upravištvu »Slovenca« pod šte. 6039.

Prodaj HIŠO

prim. za eno družino, 1 oral posestva. ½ ure od Celja ali 5 min. od postaje Petrovč. V stanovanju se kupec lahko takoj vidi. — Interesenti naj pošljejo svojo adresu pod »HIŠA - CELJE - PETROVČ« na Aloma Company, Ljubljana. 5979

Lepo opremljeno veliko SOBO v najlepši legi mesta, s prostim vodom, oddam takoj le solidnemu, starejšemu gospodu. — Naslov pove uprava lista pod št. 6034.

LEPO POSESTVO

v ljublj. predmestju takoj ugodno NAPRODAJ. Obstoji iz hiše, novega gosp. poslopija, vrta in lepega stavbišča ob gl. cesti. Vprašanja na upravo »Slovenca« pod šifro »SIJAJNA PRILIKA«. 6032

V najem oddam HIŠO

na periferiji mesta, z lepim stanovanjem, velikim skladiščem, trgovino, konjskim hlevom in drugimi pritlikami. Hiša je tudi po primerni ceni naprodaj. — Naslov pove uprava lista pod šte. 5990.

Slamnikarski šiv. stroj

spodnji šiv. sistem »Alemania«, nova iz tovarne, z vsemi nadomestnimi deli, napredaj. Naslov v upravi pod šte. 5987.

Veliko in lepo posestvo

JE NAPRODAJ, obstoječa iz 102 orala — hiša in gospodarska poslopija, dobro obdelano, 1½ orala obsegaajo vinograd in sadonosniki, rodovitne njive in travniki, redi se lahko 12 glav živine, razsežni gozdovi z vsakovrstnim lesom in pašniki, oddaljeno pol ure od glavne ceste v nekoliko hribovitim, pa mirnem kraju. — Vodovod v kuhinji in hlevu! Naprodaj tudi vsake vrste LES in posamezne parcele brez posestva. Polzvedbe na licu mesta: Raštanj št. 3, Koprivnica pri Raštenburgu (postaja). 5985

PRODA SE VEČ motorčkov

za montirati na navadna kolesa ter tudi kompletne mali MOTORČKI raznih tovarnen po nizki ceni. — Ljubljana, KARLOVSKA cesta šte. 4.

OBJAVA!

Uljudno javljamo, da smo prevzeli po trdnici P. HOCHNEGGER i drugov ki se je razšla, »TVORNICO POHIŠTVA IN STAVBENO MIZARSTVO« Mari bor, Koroska cesta šte. 46 v lastno rezižo, ter da bomo vodili isto pod firm »MARIBORSKA LESNA INDUSTRIJA«.

Prevažamo vsa v stroko spadajoča dela, zagotavljajoč v vsakem orzi najcenejše in najvestnejše postrežbe, kar nam bode lahko mogoče, ker razp lagamo s prvovrstnimi močmi.

Se priporočamo z odličnim spoštovanjem

»Mariborska lesna industrija«

parna laga — trdnica lesnih izdelkov — stavbeno pohištvo. TEL. INT. 160. BRZOJAV: »AGIL«

Salonsko ogledalo fin okvir ali 2 omari dobi, kdor odstopi 2 osebama (oče in hči) sobico s kuhinjo v Ljublj. za 1. nov. — Pisma na upravo lista pod šte. 5991.

Hupfeld-fonola, nad 40 umetn. PRODAJ. Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 10, III. nadst. — Na ogled vsak dan od pol 2. do pol 4. popoldne. 5907

Uprava posestva Vrhovo, pošta št. Jernej, Dolenjsko, PRODAJA DOBRA in TRPEŽNA

namizna jabolka

po zmernih cenah. 5960

Otroški vozički

po znižani tovarniški ceni v veliki iz-beri vsakovrstnih modelov. TRIBUNA, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 5844

Minka Karo

damsko krojaštvo, Sv. Petra cesta 58, se priporoča cenj. damam v mestu in na deželi za delo. Izvršujem vsa v to stroko spadajoča dela. Postrežba točna, cene solidne. 5876

Majhno hišo v Ljubljani ali okolici, KUPIM. — Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod šifro: »MAJHNA HIŠA«. 5937

Jerhovino vzamem v stroj kot star strokovnjak: game, srne, kozle in kozje kože, rumeno, naravno ali barvano, po zahtevi. Strojim tudi krzno lisice, kune, vse vrste mačke itd., solidno, brzo in po prim. ceni. — Matija Brenčič, Vrhnika šte. 182, nasproti gostilne Oblak. 5932

Cementni

zarežani strešnik

(FALZ), betonske cevi, vrtnice podboje in drugo, la portland CEMENT nudi F. Banda in drug, Karlovska cesta 8

Dva športna konja

s polkrito kožjo, brekom in dva TOVORNA VOZA poceni naprodaj. — Pojasnila daje uprava lista pod šte. 5877.

OTVORITEV

Specialne zaloge tapet, izdelkov ZIMA vseh vrst — morska trava — vsi v stroko spadajoči predmeti. — Točno in solidno delo po naročilu in popravila.

Se priporoča

Rud. Sever

(prej BRATA SEVER), tapetnik in dekorater, Ljubljana, Gosposvetska cesta 6

Vsakovrstne PILE in RAŠPE

izvrstno nasekava ter kupuje stare po najvišjih cenah IVAN FIGAR, pilarski moster, Ljubljana, HRENOVA ulica 19.

Barborič — Završan

MODISTARIJA in preoblikovalnica — Ljubljana, Mestni trg 7. — Velika zaloga klobukov, nakita in modist. potrebščin. Preoblikujejo se klobuki za DAME in gospe po najnovejših vzorcih. 5353

Amerikanci pozor!

Radi preselitve se proda HIŠA v sredini Ljubljane za 2500 dolarjev. Stanovanje in lepa suha klet takoj na razpolago. — Pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »AMERIKANEC«. 5801

Jejika!

DR. PEČNIK ordinira za pljučne bolezni vsak petek, tudi v četrtek, v Sv. Jurju ob južni žel. — CITAJTE NJEGOVE 3 KNJIGE O JETIKI 3374

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša iskreno ljubljena, nepozabna mati, tačša in stara mati, gospa

Marija Brezovar

v petek, dne 21. septembra 1923 ob tričetrti na čisto uro popoldne v 64. letu svoje starosti nenadoma preminula.

Pogreb se vrši v nedeljo, dne 23. septembra 1923 ob 4. uri pop. iz hiše žalosti, Poljanska cesta 70, na pokopališče Božji grob-šepanja vas.

ŠT. RUPERT—LJUBLJANA, dne 22. septembra 1923.

Rodbine:

BREZOVAR — MARINŠEK — LETIČ — CIMERMAN.

Bolestnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prebridko vest, da je naša srčno ljubljena, draga hčerka

Mira

v najnežnejši starosti 17 let nenadoma preminula.

Pogreb nepozabne rajke se bo vršil v nedeljo, dne 23. septembra ob 4. popoldne pri farni cerkvi Deden dol - Višnja gora.

Prosimo tihega sožalja.

žalujoča rodbina škrabarjeva.

DAMSKI MODNI SALON

TEODOR KUNC

Ljubljana, Beethovnova ul. št. 9

se priporoča za izvrševanje angleških, kostumov, plaščev, bluz in francoskih toalet ter vseh v to stroko spadajočih del.

Kurilne naprave, vodovodne naprave, popravilo in postavitve kotlov za visoki pritisk, elektrotehnične naprave vseh vrst **Stegu in drugi,** VIČ - GLINCE 5.

Pisarna: Ljubljana, palača Ljubljanske kreditne banke, Dunajska cesta 1b/III.

Miljon dinarjev

zadene v najsrečnejšem slučaju igralec v VI. kolu Državne razredne loterije.

Žrebanje se vrši v IV. razredu dne 5. in 6. oktobra t. l.

Srečka stane cela Din 48—, polovična Din 24—, in četrtinka Din 12—, za one, ki so že igrali v prejšnjih razredih. Novi igralci morajo plačati srečke tudi za vse tri razrede nazaj. Na ročniki, katerim se pošiljajo srečke po pošti, morajo plačati še posebej Din 4— za poštnino in stroške.

Naročila se sprejemajo še do 1. okt. t. l. Srečke ima na razpolago

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 10.

Rudnik v Sloveniji išče prvovrstnega strojnega mojstra

za električno centralo. Mora biti izkušen kurjač, strojnik in elektrotehnik in znati popolnoma samostojno montirati generatorje, parne cevi, kotle in parne stroje ter pretikalne naprave in transformatorje; posebno mora biti vešč vsem poslom pri rudarskih napravah. Ozira se samo na popolnoma samostojno prvovrstno moč, ki ima večletno prakso pri prvovrstnih elektrotehničnih podjetjih za izdelovanje generatorjev, transformatorjev in instalacijskega materiala in ki je bil zaposlen že kot kurjač, monter in delovodja pri napravah za nizko in visoko napetost. Ponudbe z dokazili in zahtevami ter z navedbo družinskih razmer je poslati na upravnistvo «Slovenca».

5957

Zične

Izdeluje

Posteljne vložke

najboljše, najcenejše nadomestilo za mnogo dražje peresnice in

Mreže za vrtno ograje

Josip Bernard

Jesenice-Fuzine 144, Borenska

Brezkonkurenčna cena — večji odjem. popust

Prostovoljna javna dražba

Dne 7. oktobra 1923 se vrši v Mengšu prostovoljna javna dražba nastopnih, v katastralni občini Mengeš se nahajajočih zemljišč: parc. št. 141 HIŠA št. 92 (z elektr. razsvetljavo), parc. št. 140 VRT, parc. št. 1833 GOZD, parc. št. 120/1 NJIVA, parc. št. 121/1 HIŠA št. 130 (z elektr. razsvetljavo), parc. št. 121/2 VRT, parc. št. 1385; 964, 965, 966, 967, 1185, 1223, 1323, 1046 in 1464 NJIVE ter parc. št. 2634 GOZD. —

Dražba se vrši v MENGŠU v hiši b. št. 85 in se prične ob 1. uri popoldne.

Dražbeni pogoji se naznanijo pred dražbo.

6003

Odobreno od ministerstva Narodnega zdravja novoiznajdeno in klinično preizkušeno zdravilo kot najboljšo sredstvo proti revmatizmu je

„Radio balsamica“ dr. Ivana Rahlejeva

Zdravilo je patentirano in zaščiteno z znakom v naši državi in v vsem kulturnem svetu. Izdeluje in razpošilja se po vsem svetu samo iz laboratorija dr. IVANA RAHLEJEVA iz Bleda, sedaj preseljenega iz Ljubljane v Beograd.

Za informacije se je obrniti na laboratorij

dr. Ivana Rahlejeva, Beograd, Kosovska št. 43

Proda se: Puch-motor 2½ H. P. in pomožni motorji znamke Cockerell ¼ H. P. po nizki ceni. — AVTO FLORJANČIČ, LJUBLJANA. 4454

500 m tračnic

za poljsko železnico, meter po 7 kg, KUPIMO. — Ponudbe pod «Tračnice» na upravo lista. 5958

Pisalne stroje na obroke

The Rex Co.

Telefon 268.

Ljubljana

Gradsko 10.

JOSIP & RAJKO TURK

špedicijsko podjetje

v LJUBLJANI, Vidovdanska cesta 3.

prevzema ocarinjenje ter prevažanje vsakovrstnega blaga po najnižjih cenah.

Istotam se prodaja prvovrstno prešano seno na drobno in debelo. Prodaja se tudi velik brek-voz in dva manjša, dobro ohranjena vozova na vzmetih ter 500 jutastih in 100 papirnatih vreč.

TRGOVINO

z mešanim blagom in dež. pridelki prevzajem v najem.

Ista mora imeti vsaj 75.000 Din mesečnega prometa, kateri se mora dati dokazati. — Če mogoče, naj bo s stanovanjem skupaj v eni hiši.

5955

Ponudbe do 28. septembra pod «TAKOJSNJI PREVZEM» na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

AND. JAKIL

tovarna kož in čevljev d. d., prodajalna Ljubljana. POLJANSKA CESTA ŠT. 13.

Bogato skladišče moških, ženskih in otroških ČEVLJEV iz telečjega boksa v vseh bojah, govedjega boksa in rjave kravine. SOLIDNO DELO! 3480 NIZKE CENE!

Royal Mail Line

Kr. Angleška Poštna Parobrodna Linija.

Redni potniški in tovorni promet iz

Hamburga - Cherbourg - Southampton v New York in Kanado
Cherbourg - Liverpoola - Southampton v Južno Ameriko.

Prevoz potnikov v I., II. in III. razredu

KABINA III. razreda z 2 in 4 POSTELJAMI,

Vse potrebne informacije daje v vseh jezikih radevoljno gornji naslov. — Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

Zagreb, TRG L. št. 17.

Brojavni naslov: ROYMAILPAC.

Podzastopnik v Ljubljani: Ante SUGJIČ, Dunajska cesta 31
v Beogradu: Mihael TONIC, Karagjorgjeva ul. 91

Zajamčeno popravljene Lokomobile

točno iz skladišč Zagreb in Ljubljana

Wolf-Lanz

vsake velikosti.

Stabilne in vozeče

lokomobile

Lokomobilni kotli

Enoletno tvorniško

jamstvo

Prvorazredno generalno

popravljen

Popolnoma preizkušene

Kurljive z vsakim

gorivom

Braća Fischer

d. d.

ZAGREB

Pantovčak 5

Bronaste zvonove viiva

najceneje in z dobavnim rokom od 2 do 5 mesecev

Zvonarna in livarna St. Vid nad Ljubljano

P. n. šivilje gospodinje

opozarjamo, da so zopet dospeli najboljši šivalni stroji

Gritzner

v vseh opreman.

Pouk v vezenju ter krpanju perla in nogavic (štofanje) brezplačno EDINO le pri:

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip.

Iščem manjši lokal

za takoj ali pozneje v Ljubljani, na prometnem kraju, v sredini mesta, za že 13 let dobro obstoječo obrt in trgovino z urami, zlatino itd. Event. hišni posestnik ali trgovec, ki ima prevelik lokal in obstoji manjši prostor, lahko pristopi kot družabnik. — Pismene ponudbe «ZELIM VEČJI PROMET» na upravo «Slovenca».

Enkrat

za vselej se Vam priporoča SAMO veletrgovina R. STERMEČKI v Celju, ako hočete res DOBRO in POCENI KUPITI!

čevlje

ročno, domače delo, kakor tudi fine tvorniške, obleke za ženske, moške in otroke, perilo, klobuke, pletene jope, čepice in šale, kravate, rokavice, nogavice in modno robo za dame in gospode. Trgovci engros-cene.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 10

(v lastni palači vis a vis hotela „Union“). Telefon št. 57 in 470.

Račun poštno-čkovnega urada za Slovenijo št. 11.945, v Zagrebu št. 39.080.

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK. Ekspozitura: BLED.

Interesna skupnost z: Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najboljše tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.

MARIJA GÖTZL

Liubljana, Zidovska ulica šte. 8

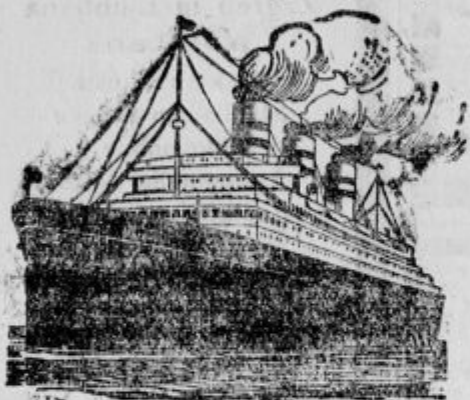
Modni salon damskih klobukov

Največja izbora!

HOLLAND - AMERIKA LINIJA

Rotterdam-New-York

Generalno zastopstvo za kraljevino Srbov, Hrvačev in Slovencev
Hrvatska banka za promet s nekretnostima d. d.
Zagreb, Zrinjski trg 8.

Odprava potnikov I., II. III. razreda za Severno Ameriko in Kanado z ogromnimi, najmodernejimi brzovoznimi parobrodi. Potovanje po odprtem morju 6 do 7 dni. Najugodnejša sigurna in brza vožnja. Izvrstna kuhinja. Vsak teden eden parobrod. Potniki tretjega razreda imajo posebne kabine z uzorno čistostjo.

Vsestranska pojasnila daje vsakomur brzo in brezplačno:

Holland-Amerika Linija

Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta 21.

Julio Meinl
d. d.

Uvoz kave
Utemeljeno 1862

LOKOMOBILLO

parno ali bencin za najmanj 25 HP kupim ali izposodim za kratek čas. Ponudbe pod šifro „LOKOMOBILA“ na Aloma Company, Ljubljana.

UNITED STATES LINES

v NEW-YORK iz Southampton - Cherbourg
Leviathan

9. in 30. oktobra, 20. novembra, 11. dec.
Iz Bremena čez Southampton in Cherbourg v New-York

George Washington

24. oktobra, 28. novembra, 29. decembra
Pres. Arthur 19. oktobra America 26. sept. 21. okt.
Pres. Roosevelt 3. okt. 7. nov. Pres. Fillmore 4. oktobra
Pres. Harding 10. okt. 14. nov.

Odhod iz Southampton in Cherbourg 1 dan pojeze.
Vse podrobnosti pri naslednjih naslovih:

UNITED STATES LINES

Zastopstva:

Beograd: Palata Beogradske Zadruga, Preko Hotel Bristol, Zagreb, Središnje Savez Hrvatskih Seljačkih Zadruga, Mihanovičeva ulica 2, Preko puta Kolodvora, Ljubljana, Brodarstvo Zveženjenih Ameriških Držav, Dunajska cesta 29.
Sarajevo, Savez Hrvatskih Seljačkih zadruga za Bosno i Hercegovino, Aleksandrova ulica 52.
Sušak, Banka za Pomorstvo.

Premog

Drva

Oglje

Excelsior - cement

1. strešna lepenka

najboljši // najcenejši

„Impex“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

Telefon 70, 349.

Tovorni avto

FROSCH BISSING
POCENI NAPRODAJ.
AVTO FLORJANČIČ, Ljubljana.

STROJE za surovo maslo znamke „LAKTOR“ v velikosti od 2-50 litrov dobavlja po najnižjih cenah

ČUČEK & KOUBIK,
to. arna gospodarskih strojev
Strnišče.

Jadranska banka d. d. Beograd

Dionička glavnica: Din 60 milijonov. Rezerva: 32,515.000.-

Podružnice:

Bled,	Jesenice,	Metković,
Cavtat,	Korčula,	Prevalje,
Celje,	Kotor,	Sarajevo,
Dubrovnik,	Kranci,	Split,
Ercegnovi,	Ljubljana,	Sibenik,
Jelsa,	Maribor,	Zagreb.

Amerikanski odio

Naslov za brzojavke: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
FRANK SAKSER STATE BANK, Cortland Street 82, New-York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

SARDINA

D. D.

ZA KONZERVIRANJE MORSKIH RIB, SPLIT

Tvornice: Komiza, Makarska, Postire, Trpanj, Velaluka, Siget, Togir
Proizvaja: Sardine, makrele, slane srdele v olju nasoljene

Brzojavi: Impex;

v vseh oblikah in velikostih.

Tel. int. 4-85, 5-68.

Dobavljač kralj. dvora Nj. Velič. — Za naročila se je obrniti na gl. zastopstvo za Hrv. i Slavoniju.

Exportno i importno d. d. u Zagrebu. Zastopstvo in zaloga R. Bunc in dr. Ljublj. Maribor Celje